

بررسی عوامل تاثیرگذار معماری همسو با طبیعت بر میزان عملکرد ذهنی دندانپزشکان در یک مرکز پژوهشی^۱

ژاله صابر نژاد

استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

نهال بشیریان

کارشناسی ارشد معماری دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

Nahal.bashirian@yahoo.com

چکیده

در دنیای امروز که نظامهای پژوهشی دارای اهمیت زیادی می باشند، متاسفانه موضوع مهم پژوهش در ایران هنوز جایگاه شاخص خود را پیدا نکرده است و هر یک از ارگانها به سلیقه خود اموری را به صورت پراکنده انجام می دهند. در تحقیق حاضر سعی شده است که لزوم ایجاد یک مرکز پژوهشی در زمینه دندانپزشکی به صورت دقیقی مورد بررسی قرار گرفته و فضاهای مورد نیاز این مرکز برای بهتر شدن کارایی آن پیش از طراحی بطوری وسیع بررسی شده و در نهایت به برنامه ریزی کالبدی طراحی این مجموعه می رسد. اهداف ضرورت نوآوری در این تحقیق، استفاده از مولفه های محیطی برای ایجاد آسایش و بوجود آوردن انستیتویی که بتواند کلیه نیازهای این قشر را پاسخگو و در نهایت ایجاد هماهنگی بین انسان و محیط با استفاده از ابزار دست معمار می باشد. تحقیق حاضر به دنبال پاسخ این ابهام است که چگونه می توان با توجه به تاثیراتی که هر محیطی از نظر روانی بر روی انسان می گذارد، به طراحی یک مرکز پژوهشی برای دندانپزشکان رسید تا از نظر محیطی، به مطلوب ترین طرح دست یافت؟ روش تحقیق در این پژوهش از نظر ماهیت، از نوع پژوهش کمی (اثبات گر) و از نظر هدف، از نوع پژوهش کاربردی است. ابزار گردآوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی است که از طریق پرسشنامه ای از پیش تدوین شده، تمامی مؤلفه های سازنده محیط برای طراحی این مجموعه مد نظر و از تمامی جهات بررسی و مورد سنجش و پرسش قرار داده است و با توجه به نظرات گروه نمونه و با کشف تئوری های نگرشی و مطالعات عمقی موارد پاسخ داده شده به تحلیل پاسخنامه ها پرداخته شده است. ضعف جامعه امروز در رابطه با ساختار مراکز پژوهشی از یک سو و نظرات پاسخ دهندگان از سوی دیگر باعث شد تا بطور دقیقی به رفع نیازهای این قشر پرداخته شود و مؤلفه های مناسب برای

^۱ این مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد نهال بشیریان می باشد که به راهنمایی دکتر ژاله صابر نژاد در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب انجام شده است.

طراحی معماری از این طریق به دست آمد. ایده اولیه طراحی، همسو سازی بنا با طبیعت است. به گونه ای که طبیعت تا حد ممکن به فضای داخل آورده شود، یعنی می توان از عناصر طبیعی و المان های اصلی طبیعت در فضاهای داخلی به گونه ای استفاده کرد که با کاشتن آنها بتوان تا حد ممکن با توجه به اینکه از نظر علم روانشناسی محیط، ارتباط با طبیعت تاثیرات بسیار زیادی بر سلامتی جسم و روان انسان می گذارد، تاثیر گذار بود. معماری همسو با طبیعت و الهام گرفتن از عناصر شاخص طبیعی با ماهیت اصلی کار دندانپزشکان در این پروژه هم معنا می باشد. طبیعت باعث ایجاد حس زندگی، شور و هیجان مثبت، نشاط و... در انسان می شود و ماهیت اصلی کار و عملکرد پزشکان (دندانپزشکان) نیز باعث ایجاد حس احیا، ترمیم زندگی، حیاتی دوباره، شور و نشاط و امید به آینده می شود.

واژه های کلیدی: روانشناسی محیط، همسوسازی با طبیعت، انسان، تاثیرات محیط، دندانپزشکان، مراکز- پژوهشی

۱- مقدمه

انسان با توجه به اهداف و نیازهایش، محیط را دگرگون کرده و خود بطور متقابل نیز تحت تاثیر محیط دگرگون شده اطرافش قرار می گیرد. در این میان تکنولوژی پیشرفته نیز موجب می شود تا تاثیر انسان بر محیط شدت و سرعت پیدا کند اما از سویی دیگر برخی این گونه دگرگونی سریع محیط را موجب اختلال در نظام اکولوژیک انسان و محیط می دانند. معماران همیشه در پی یافتن راهکارهایی جدید برای تأمین زندگی مطلوب انسانها هستند. بدیهی است که زندگی، کار، تفریح، استراحت و... همه و همه فعالیت هایی می باشند که در فضاهای طراحی شده توسط معماران صورت پذیرفته و از آنجا که نقاط ضعف و قوت یک ساختمان بر زیست بوم کل جهان تأثیر مستقیم خواهد گذاشت، وظیفه ای بس حساس در این خصوص بر عهده معمار می باشد که در روند طراحی یک مجموعه برای اینکه بتواند در مقادیر مصرفی انرژی و رساندن این امانت به آیندگان سهم داشته باشد می بایست مسائل مهمی را مورد بررسی قرار دهد. یک ساختمان باید به گونه ای طراحی شود که بتواند به راحتی و از همه لحاظ با شرایط اقلیمی منطقه، خود را تطبیق دهد. با استفاده از مطالعات اولیه می توان پیش از طراحی و ساخت ارزیابی هایی را انجام داد که بهترین ابزار برای معماران حرفه ای به حساب می آید. طبیعت همیشه با عناصر زیبا و دلربایش، همواره مایه آرامش، نشاط، شادمانی و زمینه